

NORMBLADEN PVH (GIDSEN VOOR GOEDE PRAKTIJKEN)

Concept roodwangschildpad *Trachemys scripta elegans*

I. Toepassingsgebied

Deze gids goede praktijken is van toepassing op de roodwangschildpad *Trachemys scripta elegans*. Deze schildpad is voor 2004 in groten getale geïmporteerd als gezelschapsdier. Na 2004 is voor de landen behorend tot de Europese Unie een importverbod van kracht geworden. Verwant zijn de veel aangeboden geelwangschildpad *Trachemys scripta scripta* en de geelbuikschildpad *Trachemys scripta troostii*. Doordat het dier als jong werd verkocht met een grootte van ca. 3 cm en het in volwassen staat zeker 25 cm kan worden, zijn veel dieren in de natuur los gelaten. Hierdoor wordt het dier ook in buitenwateren aangetroffen. In het Nederlandse klimaat kan deze schildpaddensoort zich hier niet voortplanten. In Zuid Europese landen gebeurt dit wel. Uitzetten in de natuur is in Nederland wettelijk verboden vanwege het gevaar van faunavervalsing. De soort is opgenomen in de Europese verordeningen in de bijlage B, hetgeen betekent dat import niet is toegestaan en houders de legale herkomst van hun dieren moeten kunnen aantonen. Zorg dus bij overdracht voor een overdrachtsverklaring. Houden en kweken van de soort is toegestaan.

Van origine komt de roodwangschildpad voor in het zuidelijke deel van de Verenigde Staten, waar het dier moerasgebieden en allerlei wateren bewoont. Jonge dieren zijn doorgaans afkomstig van schildpaddenfarms in het zuiden van de Verenigde Staten, van waaruit export naar vele landen plaats vindt m.u.v. de EU-landen. Bij goede verzorging kunnen roodwangschildpadden zeker 40 jaar oud worden.

Volwassen mannetjes herkent men aan de langere en dikkere staart dan bij vrouwtjes en aan de lange nagels aan de voorpoten. Mannetjes blijven wat kleiner dan vrouwtjes.

II. Voeding

Jonge dieren zijn overwegend carnivoor, oudere dieren eten ook plantaardig voer, waarbij vlees en visproducten ook graag worden gegeten. Bij jonge dieren wordt begonnen met het voeren van levend voer, bijv. watervlooiën, artemia (pekelkreeftjes), muggenlarven, tubifex. Na een aantal weken kan worden begonnen met het wennen aan ander voer. Afwisseling in het voer en voldoende vitaminen en mineralen zijn van heel groot belang. Bij vlees- en visproducten moet worden gedacht aan o.a. runderhart, rundertartaar, verse zoet- en zeewatervis, garnalen, kreeftjes, regenwormen, meelwormen, insecten, slakken. Plantaardige voeding kan bestaan uit gesneden groenten en fruit, wortelen, gekookte aardappels, kruiden, paardebloem en waterplanten. Het is verstandig om alle voer in hapklare brokken aan te bieden om onnodige vervuiling van het zwemwater enigszins te voorkomen. Voedsel kan worden aangeboden in de vorm van gelatinebrokken met daarin een mengsel fijn gemaakte voedingsbestanddelen. Vitaminen en kalk kunnen door bolletjes tartaar worden gekneet. Ter afwisseling kan men voeren met korrels voor vijvervissen en watervogels. Ook geweekte kattenbrokken worden gegeten. Kalk is belangrijk voor de opbouw van schild en skelet. Het kan worden aangeboden door sepia of de gekookte schalen van kippeneieren voortdurend in het water te hebben en door dit te kneden door de tartaarballetjes. Jonge dieren worden elke dag gevoerd, grotere dieren elke paar dagen. Roodwangschildpadden eten altijd in het water.

III. Huisvesting

Roodwangschildpadden zijn enthousiaste zwemmers. Ze hebben veel zwemruimte nodig. Voor jonge dieren is een aquarium van 60 x 40 x 40 cm voldoende, voor een tweetal volwassen roodwangschildpadden, moet worden gedacht aan een aquarium van minimaal ca. 120 x 50 x 50 cm met een waterhoogte van 40-50 cm. Naast voldoende zwemruimte moet er een plek zijn waar de waterschildpadden zich kunnen opwarmen en opdrogen. Die plek kan bestaan uit een plateau van

kurk, een boven water uitstekende stronk of een in de bak gelijmd platform met oploop vanuit het water. Voor volwassen vrouwtjes moet een "eiland" aanwezig zijn met een legbak voor het leggen van eieren. De diepte hiervan moet minimaal de schildlengte van het volwassen dier zijn.

De zonplek moet worden verwarmd met een warmtelamp zodanig dat op de plek een temperatuur van 35-40°C wordt bereikt. Overige verlichting kan bestaan uit daglicht, TL-buizen of andere lampen. Het is raadzaam UV-B verlichting toe te passen, waarmee de dieren vitamine D3 kunnen aanmaken. In de zomermaanden, zo van juni tot en met augustus, kunnen de dieren ook worden ondergebracht in een vijver. Die moet dan wel een groot gedeelte van de dag in de zon liggen, zodat de dieren zich op de oevers, tussen planten of in het waterliggende stammen en stronken kunnen zonnen. Ook moet de vijver van schuilplaatsen tussen de planten of onder stronken hout zijn voorzien. Dieren moeten gemakkelijk in en uit het water kunnen klimmen. Voor de veiligheid van de dieren moet de vijver van een omheining zijn voorzien die geen kans biedt voor ontsnapping. Die kan bestaan uit een schutting van hout of kunststof met een hoogte van ca. 30 cm met een naar binnen overhangende rand, zodat er over heen klimmen onmogelijk is.

De huisvesting moet liefst op een rustige plaats staan, zodat de dieren zich niet steeds gestoord voelen door passerende personen en steeds het water opzoeken.

IV. Gezondheid:

Ter voorkoming van verkoudheid en longontsteking moet de luchttemperatuur enige graden hoger zijn dan de watertemperatuur. Die mag op kamertemperatuur zijn.

Waterschildpadden zijn stevige vervuilers. Voor hun welzijn is de waterkwaliteit van groot belang. Een filterpomp met grote capaciteit, een biologisch filter en frequent verversen van een deel van het water, dragen bij aan de beheersing van de waterkwaliteit, naast veelvuldig verversen van het zwemwater. Hygiëne is van groot belang voor een goede gezondheid.

In het najaar kan de lichtintensiteit en belichtingsduur geleidelijk worden teruggebracht. Hiermee wordt een winterrust geïmiteerd. Houd hierbij rekening met het gebied waarin de dieren van nature voorkomen.

Nieuw verworven dieren moeten nooit direct bij reeds in bezit zijnde dieren worden geplaatst maar moeten twee maanden in quarantaine worden gehouden.

Enige voorkomende ziekten zijn o.a. longontsteking, legnood, huid- en schildnecrose, rachitis, verwondingen. Veel ongemakken zijn te voorkomen door een juiste huisvesting en voeding.

Raadpleeg tijdig de met reptielen vertrouwde dierenarts.

Volwassen dieren kunnen zich voortplanten. Voor de paring kunnen mannetjes en vrouwtjes in voor- en najaar worden samengebracht. Vrouwtjes leggen de zachtschalige eieren in het voorjaar in de legbak of -eiland van de huisvesting. Zonder ze te draaien kunnen de eieren worden uitgegraven en worden ondergebracht in een broedapparaat voor reptieleneieren. Afhankelijk van de broedtemperatuur die mag variëren tussen 27 en 31 °C, komen de eieren uit na ca. 60-80 dagen. De pasgeboren dieren zijn ca. 3 cm groot. Na de opname van de dooierzak in het lichaam, kunnen de schildpadjes worden geplaatst in een kleine bak met een waterhoogte van enige centimeters en een watertemperatuur van ca. 25°C. Deze bak moet ook worden voorzien van een spotlamp en zonneplek. In de bak kunnen met kunstplanten schuilplaatsen worden gecreëerd. Naar gelang de dieren opgroeien, kan de waterhoogte worden opgevoerd.

V. Soortspecifiek gedrag

Wanneer meerdere schildpadden bij elkaar worden gehouden, verdient de samenstelling van de groep de aandacht. Soms zijn er dominante dieren die andere verdrücken, wat uiteindelijk via permanente stress tot de dood kan leiden. Buiten de paartijd kunnen mannetjes beter apart worden gehouden, hun voortdurende neiging tot paren leidt tot stress bij vrouwtjes. Het verdient aanbeveling schildpadden van zeer verschillende grootte niet bij elkaar te plaatsen. Het gevaar is groot dat de grotere exemplaren de kleinere verdrücken en daarmee voor stress en uiteindelijk doodgaan zorgen.

VI. Verdere informatie

Bächtiger, B., 2006, De roodwangschildpad (*Trachemys scripta elegans*). *Trionyx*, 2006, jaargang 4 (4): 102-119;

Nijs, J., 1994, De roodwangschildpad (*Trachemys scripta elegans*). *Special Waterschildpadden van de Nederlands Schildpadden Vereniging*, 1995, pag. 32-36;

Hennig, A.S., 2004, Die Gelbwangenschmuckschildkröte (*Trachemys scripta scripta*), Natur und Tierverlag, Münster, 61 pp;

Hennig, A.S., 2004, Haltung von Wasserschildkröten, Natur und Tierverlag, Münster, 125 pp;

Hermans, S., 2007, Moerasschildpad, serie Over dieren, Welzo Media Productions, Warffum, 64 pp;

Borg, J.P. ter, 2005, De roodwangschildpad, de geelwangschildpad en de geelbuikschildpad, een eenvoudige handleiding. *Lacerta* 63 (1): 34-42;

Nijs, J. & Staljanssens, P. 2009. Kweken met twee Noord Amerikaanse sierschildpadden *Trachemys scripta scripta* & *Trachemys scripta elegans* Schoepf, 1831 & Wied-Neuwied, 1839. *Trionyx* 7(5): 118-135

Websites:

De Nederlands-Belgische Schildpadden Vereniging, www.trionyx.nl

www.sierschildpad.nl

Het Platform voor Verantwoord Huisdierenbezit, www.huisdieren.nu